

مقایسه تطبیقی عوامل موثر بر میزان تمایل و مشارکت خیرین در بخش کاربری‌های شهری (مطالعه موردی: توسعه اماکن ورزشی در استان‌های گلستان و تهران)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۰۳ | تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۲۰

اسماعیل دل داده مهربان

دانشجوی دکتری، گروه تربیت بدنی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.
simer.mehraban@gmail.com

زین‌العابدین فلاح *

دانشیار، گروه تربیت بدنی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.
zy.fallah@gmail.com (نویسنده مسئول)

طاهر بهلکه

استادیار، گروه تربیت بدنی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.
t.bahlekeh@gmail.com

اسراء عسکری

استادیار، گروه تربیت بدنی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.
askari.asra@gmail.com

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: نقش مهم حامیان مالی و خیرین در کمک به توسعه بخش‌های مختلف کشورها کاملاً آشکار است و خیرین و واقفین در این زمینه جایگاه ویژه‌ای را پیدا کرده‌اند. هدف از این تحقیق، بازشناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر میزان تمایل و مشارکت این گروه از افراد جامعه به منظور توسعه اماکن ورزشی و ارتقای سرانه‌های مرتبط با آن است. بدین منظور مولفه‌های بازشناسایی‌شده در دو استان گلستان و تهران مورد بررسی و مقایسه تطبیقی قرار گرفتند.

روش پژوهش: تحقیق حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی است. برای بازشناسایی عوامل موثر از روش کیفی مبتنی بر راهبرد نظریه داده بنیاد و کدگذاری نکات کلیدی استفاده شد. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی تحقیق، شامل صاحب‌نظران و متخصصین حوزه مدیریت اماکن ورزشی بود. از تکنیک FAHP برای وزن‌دهی و اولویت‌بندی مولفه‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: در مجموع ۱۱۲ کد اولیه از مجموع ۱۶ مصاحبه استخراج گردید که این کدها طی فرایند کدگذاری به ۱۳ مقوله فرعی تقلیل یافتند و نهایتاً بر اساس کدهای باز ثانویه، ۶ مقوله اصلی استخراج گردید. در استان گلستان مقوله «عوامل اقتصادی» با وزن ۰/۵۴۸۸۴ دارای بالاترین درجه اهمیت و مقوله «توسعه ورزش» با وزن ۰/۰۵۲۲۲ کمترین اولویت را دارا بودند. از سوی دیگر، نتایج برای استان تهران نشان داد که مقوله «عوامل اقتصادی» با وزن ۰/۷۲۳۱۴ دارای بالاترین درجه اهمیت و مقوله «اعتمادسازی» با وزن ۰/۰۶۶۵۲ کمترین اولویت را دارا می‌باشد. نکته حایز اهمیت آن است که در هر ۲ استان معیاری که دارای بالاترین وزن بوده است، «شرایط اقتصادی» است.

نتیجه گیری: به‌منظور گسترش کمی و کیفی فرهنگ خیریه در جامعه و استفاده از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های مادی و معنوی خیرین و ترغیب آن‌ها در تأمین نیازهای ورزشی جامعه در مناطق مختلف کشور و همچنین هدایت اصولی و ساماندهی کمک‌های مالی و تخصصی خیرین، لازم است تا سازوکار معینی پیش‌بینی و اتخاذ گردد.

واژگان کلیدی: خیرین ورزشی، سرانه‌های ورزشی، توسعه اماکن، استان تهران، استان گلستان

مقدمه

امروزه ورزش از یک موضوع تفننی صرف، به صنعتی پررونق تبدیل شده و حجم بالایی از سرمایه‌گذاری‌ها را در خود جای داده است. ورزش و تفریحات سالم به‌عنوان یک صنعت پردرآمد به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در توسعه کشورهای دنیا نقش دارند (امیری‌پریان و همکاران، ۱۳۹۹). ورزش و فعالیت بدنی به معنای رایج امروزی، نمودی نو بوده و به یک پدیده جهانی تبدیل شده است. در عصر جدید نقش ورزش و متعاقباً اماکن ورزشی به‌عنوان عامل حساس برای جذب اقشار مختلف افراد و همچنین گذران اوقات فراغت شهروندان برجسته شده است (Filo et al., 2010). امروزه ورزش به مثابه پناهگاهی در برابر فقر حرکتی، ناشی از جوامع صنعتی به شمار می‌رود که افراد، از ناملایمات زندگی بدان روی می‌آورند (رضایی و همکاران، ۱۳۹۹). گرایش این قشر عظیم به ورزش نیازمند ساخت و تجهیز مداوم اماکن، تجهیزات و فضاهای ورزشی است؛ با توجه به اینکه اماکن و فضاهای ورزشی بستر اجرای فعالیت‌ها و برنامه‌های ورزشی‌اند و کمیت و کیفیت آن‌ها بر اجرای تمرینات، برگزاری مسابقات و رقابت‌های ورزشی و گسترش ورزش در میان اقشار مختلف جامعه تأثیر مستقیم دارد (پدرام و همکاران، ۱۴۰۱)، کمبود فضاهای ورزشی و توزیع نشدن بهینه و صحیح این‌گونه اماکن با توجه به میزان جمعیت و ناکافی بودن منابع مالی دولتی برای توسعه آن، یکی از بزرگ‌ترین مشکلات پیش روی کشور است (محقق منتظری، ۱۳۹۹). توسعه امکانات ورزشی می‌تواند موجب تشویق افراد جامعه در جهت فراخواندن عملی مردم به منظور ایجاد تغییرات در عادت‌ها، کاهش خطر بیماری‌ها و ارتقای زندگی سالم‌تر شود. امروزه با تبدیل ورزش به پدیده اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بسیاری از مردم جوامع مختلف به اهمیت ورزش در حفظ سلامتی، نشاط و شادابی، افزایش توانایی جسمی و روانی پی برده‌اند و به ورزش‌های تفریحی و اوقات فراغت و عده‌ای نیز به‌عنوان ورزشکار حرفه‌ای به ورزش‌های قهرمانی یا رقابتی می‌پردازند (نادرطهرانی و همکاران، ۱۴۰۱).

در جوامع توسعه یافته، کشورها به‌منظور توسعه زیرساخت‌ها و اماکن ورزشی برنامه‌های گسترده‌تری اجرا می‌کنند تا افراد بیشتری را به فعالیت‌های بدنی و ورزشی سوق دهند و شرایطی را فراهم کنند که همه اقشار جامعه بتوانند در انجام این فعالیت‌ها شرکت کنند، نکته قابل‌توجه در فرآیند توسعه فعالیت‌های بدنی این است که در کشورهای درحال توسعه مانند ایران به دلیل

تحریم‌ها و مشکلات وسیع اقتصادی توسعه فعالیت‌های بدنی به‌راحتی امکان‌پذیر نیست و در واقع خارج از توان دولت و وزارت ورزش و سازمان‌های وابسته به آن است (امیری‌پریان و همکاران، ۱۳۹۹). در جوامع مدرن، کمک‌های داوطلبانه، نقش مهمی در برخورد با مسائل اجتماعی ایفا می‌کنند. سازمان‌ها و مؤسسات خیریه، به انجام خدماتی مانند احداث بیمارستان‌ها، مدرسه‌ها، پرورشگاه‌ها و مراکز مذهبی می‌پردازند که تأثیر مثبت آن‌ها بر زندگی شهروندان یک کشور، غیرقابل انکار است. با توجه به تأثیرات اجتماعی و اقتصادی سازمان‌های خیریه در جوامع امروزی، جمع‌آوری منابع کافی به‌منظور انجام وظایف و تعهدات این مؤسسات یک چالش مستمر است (Sargeant, 2018). احسان و نیکوکاری بخش مهمی از فرهنگ مردم مسلمان به شمار می‌آید و گستردگی صدقه، وقف و ... در کشورهای اسلامی نشان از اهتمام تاریخی مسلمانان به امور خیریه و نیکوکاری است (حسن‌زاده سروستانی و همکاران، ۱۳۹۵). مسلماً برای جوامع مسلمین، آموزه‌های اسلامی و انگیزه‌های مذهبی مهم‌ترین عامل جهت مشارکت در امور خیریه است؛ اما عوامل دیگری نیز می‌توانند در افزایش انگیزه حامیان مؤثر باشند. در اصل مردم آن طرح‌هایی را تأمین مالی می‌کنند که نسبت به آن‌ها مشتاق هستند و نسبت به آن‌ها درگیری عاطفی پیدا می‌کنند (Bottiglia, 2016).

نقش مهم حامیان مالی و خیرین در کمک به توسعه بخش‌های مختلف کشورها کاملاً آشکار است و خیرین و واقفین در این زمینه جایگاه ویژه‌ای را پیدا کرده‌اند؛ استفاده از کمک‌های خیرین به‌عنوان راهی برای توسعه بخش‌های مختلفی که دولت به‌تنهایی قادر به تأمین هزینه‌های آن‌ها نیست تبدیل شده است، با توجه به نیاز کشور به امر سرمایه‌گذاری در زمینه ورزش و محدودیت‌های مالی در این خصوص، افراد خیر می‌توانند نقش بسزایی در توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی کشور ایفا نمایند (حسن‌شاهی و همکاران، ۱۳۹۶).

هدف از این تحقیق، بازشناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر میزان تمایل و مشارکت این گروه از افراد جامعه به منظور توسعه اماکن ورزشی و ارتقای سرانه‌های مرتبط با آن است. بدین منظور مولفه‌های بازشناسایی‌شده در دو استان گلستان و تهران مورد بررسی و مقایسه تطبیقی قرار خواهند گرفت.

بیان مساله

پژوهشگران بر این باور هستند که ورزش و فعالیت‌های مرتبط با آن برای جمع‌آوری اعانه و امور خیریه داوطلبانه، بسیار جذاب می‌باشد؛ زیرا فرصتی را برای شرکت در دو امر مهم (ورزش و امور خیریه) به صورت هم‌زمان فراهم می‌آورد (Wood, et al., 2010). با این حال، کشور ایران با داشتن سابقه دیرینه در حوزه وقف و خیریه در بیشتر حوزه‌های اجتماعی از جمله خیران سلامت و مدرسه‌ساز، به صورت سازمان‌دهی شده‌ای موفق عمل کرده است؛ اما در حوزه ورزش نتوانسته است به این عمل‌گرایی دست یابد. در این راستا و در مسیر نظریه‌پردازی درباره این فرایند، میل به وقف و خیریه در ورزش و ارتقای آن، باید از فردمحوری و گزینه‌کاری به گروه‌محوری و اولویت در برنامه‌سازی در نهاد ورزش حرکت کند؛ بنابراین، نخستین گام شناسایی اقدامات اولیه تشویقی و زیرساختی برای هموار کردن حضور خیران و واقفان و همچنین پیدا کردن راهکارها و مشوق‌هایی جهت حفظ و نگهداری خیرین ورزشی است؛ اما پژوهشگران تاکنون نتوانسته‌اند رویکرد واحدی را برای عملی کردن این استعداد بالقوه ارائه دهند، مطالعه در مورد جذب حامیان مالی و خیرین ورزشی اجازه می‌دهد تا عوامل دخیل در تثبیت حمایت مالی را مورد شناسایی قرار دهند. با وجود اینکه تحقیقات در زمینه بازاریابی پیشینه‌ای قوی دارد، اما با این حال به نظر می‌رسد در زمینه عوامل مؤثر در جذب و نگهداری خیرین ورزشی اطلاعات جامع و کاملی در دسترس نباشد و تفاسیر و راهکارهای ارائه شده مبتنی بر اطلاعات به دست آمده از افراد عادی و بیشتر در زمینه خیرین آموزشی می‌باشد. علاوه بر این، باید اذعان کرد که در کشور مذهبی و ایدئولوژیک محور مانند ایران، باید مطالعات خاص‌تر از مناطق مختلف جهان باشد که این مورد، ضرورت انجام پژوهش‌های گسترده‌تری را نشان می‌دهد (افشاری و همکاران، ۱۳۹۷).

نکته قابل توجه در فرآیند توسعه فعالیت‌های بدنی این است که در کشورهای در حال توسعه مانند ایران به دلیل تحریم‌ها و مشکلات وسیع اقتصادی توسعه فعالیت‌های بدنی به راحتی امکان‌پذیر نیست و در واقع خارج از توان دولت و وزارت ورزش و سازمان‌های وابسته به آن است (امیری‌پریان و همکاران، ۱۳۹۹) لذا در شرایط کنونی اوضاع صنعت ورزش ایران، به کار بردن

فعالیت‌های بازاریابی از قبیل جذب حمایت‌های مالی با هدف پیشبرد پروژه‌های ورزشی ضروری است؛ از این رو یکی از شیوه‌های باارزش در تأمین مالی ساخت و توسعه اماکن ورزشی، استفاده از فرهنگ وقف و جذب خیرین است (خادم، ۱۳۹۸) و گسترش کمی و کیفی فرهنگ خیریه ورزشی و فرهنگ‌سازی برای مشارکت گسترده خیرین در تأمین نیازهای ورزشی در ابعاد مختلف را طلب می‌نماید (یعقوبی و همکاران، ۱۳۹۹)؛ در گذشته بیشتر شاهد وقف اماکن با جهات مذهبی و آموزشی بودیم به طوری که کمک‌های خیریه، تأمین‌کننده بخش قابل توجهی از بودجه آموزش عالی است و از طرفی نیکوکاران و خیرین فداکار و فرهنگ دوست از مؤثرترین عوامل تعالی و پیشرفت امر آموزش و فرهنگ جامعه ایران بوده‌اند و در این وادی قدم‌های مؤثر برداشته‌اند (کرمی و همکاران، ۱۴۰۱)؛ اما بخش ورزش از این گونه کمک‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها، مهجور مانده است تا بدان جا که حیدری فرد (۱۳۹۶)، موانع مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی را مشتمل بر چهار دسته تشخیص داد که به ترتیب شامل: موانع قانونی اجرایی، اعتقادی، فرهنگی - اجتماعی و موانع مربوط به خود ورزش بودند. یعقوبی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود با عنوان ارائه مدل کیفی عوامل مؤثر بر جذب خیرین ورزش دانشجویی کشور (مبتنی بر نظریه پردازی داده بنیاد)؛ پیشنهاد دادند برای ورزش دانشگاهی جهت جذب خیرین فقط به مقوله جذب پرداخته نشود؛ سعی شود از طریق قدردانی در رسانه‌های ملی، دانشگاهی و سمینارها، خیرین را برای همکاری‌های آینده در زمینه ورزش دانشگاهی و سایر همکاری‌ها نگه داشت. امیری‌پریان و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود به این نکته اشاره کردند که حضور خیرین در صنعت ورزش که با سلامتی جامعه و افراد سروکار دارد، اگر این حوزه پیشرفت کند تأثیرات آن را نه تنها در میان خانواده‌ها بلکه در سطح وسیعی از جامعه نیز می‌توان مشاهده کرد. فنچر و همکاران^۱ (۲۰۲۲) در پژوهشی بیان می‌کنند که سازمان‌ها برای دستیابی به اهداف بازاریابی مختلف، حمایت مالی رویدادهای ورزشی خیریه را انتخاب می‌کنند، حمایت از رویدادهای ورزشی خیریه با برنامه‌های حمایت مالی رویدادهای ورزشی سنتی متفاوت است زیرا رویدادهای ورزشی خیریه ورزش را با خیریه ترکیب می‌کند؛ حامیان در این رویدادها تشویق می‌شوند تا انگیزه اصلی خود را برای حمایت به اشتراک

بگذارند و از کارمندان خود دعوت کنند تا در این گونه رویدادها داوطلب شوند. همچنین سارجنت^۲ (۲۰۱۸) نیز در پژوهشی بیان می‌کند که گنجاندن ورزش خود به‌عنوان یک هدف خیرخواهانه، موضع دولت را مبنی بر اهمیت ورزش تقویت می‌کند و فرصتی برای پر کردن شکاف بودجه با پشتیبانی خصوصی فراهم می‌کند. از این‌رو، با مرور پیشینه پژوهش نقش وقف در توسعه و پیشرفت بخش‌های مختلف واضح و مشهود می‌باشد، اما با توجه به کارایی و اهمیت اماکن ورزشی، دلیلی که این مهم نتوانسته در ساختار وقف و امور خیریه کشور وارد شود تا حدودی مربوط به محدودیت و نبود پژوهش‌های کاربردی در زمینه وقف و خیرین ورزشی و در نتیجه فرهنگ‌سازی مناسب در این زمینه بوده است؛ بنابراین این تحقیق با هدف شناسایی راهبردهای نگهداری خیرین ورزشی با تأکید بر ساخت اماکن ورزشی به دنبال گسترش فرهنگ وقف در توسعه اماکن ورزشی به منظور گسترش صنعت ورزش کشور است که امید است این پژوهش بتواند زمینه‌ساز کمک به این مهم باشد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

مساحت سرانه تأسیسات ورزشی در کشورهای مختلف متفاوت است، کشور فرانسه مساحت ۳۵ مترمربع را به ازای هر واحد مسکونی، انگلستان ۱۰ مترمربع را به ازای هر نفر و آمریکا ۱۵ مترمربع را به ازای هر نفر پیشنهاد می‌کنند. به‌طور میانگین عرف بین‌المللی حدود ۲۵ مترمربع فضای ورزشی و سبز به ازای هر نفر است که از این رقم حدود ۱۸ مترمربع اختصاص به فضاهای سبز و مابقی به فضاهای ورزشی تعلق دارد، استاندارد مطلوب سرانه ورزشی در ایران حداقل ۲ و حداکثر ۴ مترمربع تعیین شده است؛ لذا همان‌طور که بیان شد، با توجه به میزان جمعیت کشور و همچنین روند روبه رشد گرایش مردم به ورزش و کمبود سرانه ورزشی، در بحث اماکن ورزشی، کشور به‌شدت با کمبود مواجه و نیازمند منابع مالی جدید است (حیدری‌فرد و شریفیان، ۱۳۹۶: ۸۳). در جوامع توسعه یافته، کشورها به‌منظور توسعه زیرساخت‌ها و اماکن ورزشی برنامه‌های گسترده‌تری اجرا می‌کنند تا افراد بیشتری را به فعالیت‌های بدنی و ورزشی سوق دهند و شرایطی را فراهم کنند که همه اقشار جامعه بتوانند در انجام این فعالیت‌ها شرکت کنند، نکته قابل توجه در فرآیند توسعه فعالیت‌های بدنی این است که در کشورهای در حال توسعه مانند ایران به دلیل تحریم‌ها و مشکلات وسیع اقتصادی توسعه فعالیت‌های

بدنی به‌راحتی امکان‌پذیر نیست و در واقع خارج از توان دولت و وزارت ورزش و سازمان‌های وابسته به آن است (امیری پریان و همکاران، ۱۳۹۹: ۳۲). لذا در شرایط کنونی اوضاع صنعت ورزش ایران، به کار بردن فعالیت‌های بازاریابی از قبیل جذب حمایت‌های مالی با هدف پیشبرد پروژه‌های ورزشی ضروری است که البته با توجه به وضعیت نابسامان اقتصاد کشور، تأمین منابع مالی در بخش ورزش، تنها با اکتفا به بودجه و قراردادهای حمایت مالی میسر نمی‌شود، از این‌رو یکی از شیوه‌های باارزش در تأمین مالی ساخت و توسعه اماکن ورزشی، استفاده از فرهنگ وقف و جذب خیرین است (خادم، ۱۳۹۸: ۵)؛ از این‌رو گسترش کمی و کیفی فرهنگ خیریه ورزشی و فرهنگ‌سازی برای مشارکت گسترده خیرین در تأمین نیازهای ورزشی در ابعاد مختلف را طلب می‌نماید (یعقوبی و همکاران، ۱۳۹۹: ۶۰). در گذشته بیشتر شاهد وقف اماکن با جهات مذهبی و آموزشی بودیم به‌طوری‌که کمک‌های خیریه، تأمین‌کننده بخش قابل‌توجهی از بودجه آموزش عالی است و از طرفی نیکوکاران و خیرین فداکار و فرهنگ دوست از مؤثرترین عوامل تعالی و پیشرفت امر آموزش و فرهنگ جامعه ایران بوده‌اند و در این وادی قدم‌های مؤثر برداشته‌اند (کرمی و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۱۵)؛ اما بخش ورزش از این گونه کمک‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها، مهجور مانده است تا بدان جا که حیدری‌فرد (۱۳۹۶)، موانع مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی را مشتمل بر چهار دسته تشخیص داد که به ترتیب شامل: موانع قانونی اجرایی، اعتقادی، فرهنگی- اجتماعی و موانع مربوط به خود ورزش بودند. نقش مهم حامیان مالی و خیرین در کمک به توسعه بخش‌های مختلف کشورها کاملاً آشکار است و خیرین و واقفین در این زمینه جایگاه ویژه‌ای را پیدا کرده‌اند؛ استفاده از کمک‌های خیرین به‌عنوان راهی برای توسعه بخش‌های مختلفی که دولت به‌تنهایی قادر به تأمین هزینه‌های آن‌ها نیست تبدیل شده است، با توجه به نیاز کشور به امر سرمایه‌گذاری در زمینه ورزش و محدودیت‌های مالی در این خصوص، افراد خیر می‌توانند نقش بسزایی در توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی کشور ایفا نمایند (افشاری و همکاران، ۱۳۹۷: ۶۹). تأثیر کمک‌های خیرخواهانه جامعه بر ورزش، برای همگان هویدا است و با نگاهی به این مساعدت‌های خیرخواهانه انجمن‌های مردم‌نهاد و یا سازمان‌های رسمی جهانی و ورزشکاران مطرح جهان، می‌توان به اهمیت مسئله پی برد. در این راستا کمیته

بین‌المللی المپیک^۳ در صفحه رسمی خود به دلیل میزان تأثیر ورزش بر دیگر جنبه‌های زندگی بشری، تشویق به مشارکت خیرخواهانه در ورزش را در دستورکار قرار داده است و سعی در شناساندن سازمان‌های خیریه غیررسمی، مردم‌نهاد و فعال در ورزش دارد (کرمی و همکاران، ۱۴۰۱).

ضرورت فعالیت‌های ورزشی با توجه به کارکردهای روان‌شناختی و اجتماعی سازه‌اش بر اقشار مختلف و با هر رده سنی بر کسی پوشیده نیست. از این‌رو ارزش ورزشگاه‌سازی کمتر از ارزش مدرسه‌سازی و بیمارستان‌سازی نیست و چه بسا با ایجاد فضاهای ورزشی، نیاز به فضاهای درمانی و کمپ‌های ترک اعتیاد و ... کاهش یابد (حسن‌شاهی، ۱۳۹۵)؛ حوزه ورزش و احداث فضاهای ورزشی از بخش‌هایی است که نیازمند ورود خیرین و کمک آن‌ها به دولت می‌باشد (پوراحمد و همکاران، ۱۳۹۲) تا با هدایت جوانان به عرصه‌های ورزشی بتوان به توسعه پایدار و تأمین سلامت و آرامش جامعه کمک نمود؛ از این‌رو، گسترش کمی و کیفی فرهنگ خیریه ورزشی و فرهنگ‌سازی برای مشارکت گسترده مردم در تأمین نیازهای ورزشی در ابعاد مختلف را طلب می‌نماید (حیدری و شریفیان، ۱۳۹۶).

اماکن ورزشی از اهمیت زیادی برخوردارند که اثرات اجتماعی و اقتصادی زیادی بر جامعه دارند، از جمله اثرات اقتصادی می‌توان به ایجاد اشتغال در محدوده اطراف ورزشگاه، رونق کسب‌وکار، معاملات تجاری بیشتر در منطقه، افزایش درآمدها، افزایش مغازه‌های تجاری و غیره و همچنین از جمله آثار اجتماعی نیز می‌توان به افزایش گرایش اهالی منطقه به ورزش، افزایش شادابی و نشاط در اهالی منطقه و افزایش همکاری‌های جمعی و ورزشی و غیره اشاره نمود (شیروبی و همکاران، ۱۳۹۶). این در حالی است که سرانه ورزشی به ازای هر نفر در ایران نسبت به سایر کشورها بسیار کم است و این روند روبه رشد گرایش مردم به ورزش و کمبود سرانه ورزشی نشان می‌دهد که در این حوزه، به‌شدت نیازمند مشارکت خیرین می‌باشیم (حیدری و شریفیان، ۱۳۹۶). علیرغم اینکه در سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، در تهیه طرح جامع با رویکرد گسترش فرهنگ وقف و امور خیریه، در بخش فرهنگی آن به اهتمام به توسعه ورزش اشاره شده است؛ اما در عمل شاهد ورود موقوفات در امر گسترش ورزش نمی‌باشیم (ریاحی سامانی، ۱۳۹۰). لذا در شرایط کنونی

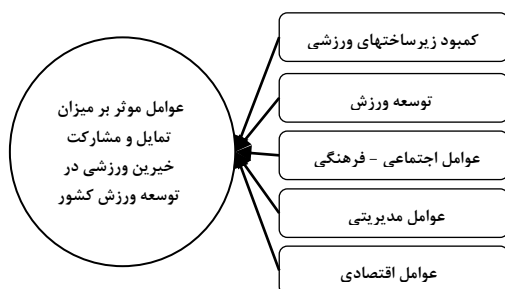
اوضاع صنعت ورزش ایران، به کار بردن فعالیت‌های بازاریابی از قبیل جذب حمایت‌های مالی با هدف پیشبرد پروژه‌های ورزشی ضروری است که البته با توجه به وضعیت نابسامان اقتصاد کشور، تأمین منابع مالی در بخش ورزش، تنها با اکتفا به بودجه و قراردادهای حمایت مالی میسر نمی‌شود، از این‌رو یکی از شیوه‌های باارزش در تأمین مالی ساخت و توسعه اماکن ورزشی، استفاده از فرهنگ وقف و جذب خیرین است (خادم، ۱۳۹۸) که گسترش کمی و کیفی فرهنگ خیریه ورزشی و فرهنگ‌سازی برای مشارکت گسترده خیرین در تأمین نیازهای ورزشی در ابعاد مختلف را طلب می‌نماید (یعقوبی و همکاران، ۱۳۹۹).

ادبیات پژوهش

کرمی و همکاران (۱۴۰۱)؛ در طراحی الگوی پارادایمی جذب خیرین در توسعه ورزش، ایجاد هماهنگی بین ادارات در جهت رفع مشکلات مشارکت خیرین، هم‌اندیشی ارگان‌های مرتبط با ورزش، تشکیل جلسه با معتمدین و روحانیون جهت توجیه و بیان اهمیت ورزش را از جمله عوامل جذب خیرین برای توسعه ورزش بیان نمودند. نتایج پژوهش عرب‌زاده و همکاران (۱۴۰۰)؛ با عنوان تأثیر توانمندسازی روان‌شناختی بر جذب خیرین با نقش میانجی خلاقیت مدیران ورزشی نشان داد توانمندسازی روان‌شناختی و خلاقیت مدیران ورزشی با جذب خیرین همبستگی مثبت و معناداری دارد، آن‌ها پیشنهاد دادند تا با اجرای ساز و کارهای مناسب همچون مشارکت در تدوین اهداف سازمانی، سیستم بازخورد عملکرد و تقویت فعالیت‌های خلاقانه جهت ارتقای توانمندسازی روان‌شناختی مدیران ورزشی، زمینه را برای جذب بیشتر خیرین در این عرصه فراهم ساخت. یعقوبی و همکاران (۱۳۹۹)؛ در پژوهش خود با عنوان ارائه مدل کیفی عوامل مؤثر بر جذب خیرین ورزش دانشجویی کشور (مبتنی بر نظریه پردازی داده بنیاد)؛ پیشنهاد داد برای ورزش دانشگاهی جهت جذب خیرین فقط به مقوله جذب پرداخته نشود؛ سعی شود از طریق قدردانی در رسانه‌های ملی، دانشگاهی و سمینارها، خیرین را برای همکاری‌های آینده در زمینه ورزش دانشگاهی و سایر همکاری‌ها نگه داشت. امیری‌پریان و همکاران (۱۳۹۹)؛ در پژوهشی با عنوان طراحی مدل جامع جذب خیرین در ورزش با رویکرد

رویدادهای خیریه‌ای ورزشی بررسی کردند که شامل روابط اجتماعی، انسجام جامعه، مراسم آیینی، وسعت گروه، همدردی با دیگران و اعتقادات مشترک بود و بیان کردند در صورتی که این موارد و اهداف به‌درستی رعایت نشوند، خیریه از هدف تغییرات جامعه محروم می‌شود. خسروی‌زاده و همکاران (۱۳۹۳)؛ در مقاله‌ای با عنوان مدل‌سازی عوامل بین‌سازمانی بر جذب حمایت‌های مالی در ورزشی بیان کردند متغیرهای مدیریت، منابع مالی، منابع انسانی، بازاریابی، سیستم اطلاعاتی، تولید، عملیات موثر، تحقیق و توسعه در مدل ارائه شده موثر هستند. کریستمر^۶ (۲۰۱۱)؛ انگیزه‌های حمایت ورزشی شرکت‌ها را به انگیزه‌های درونی و بیرونی تقسیم کرده که انگیزه‌های بیرونی شامل: افزایش فروش، نفوذ در بازارهای جدید، آگاهی از برند و محصول، ارتقاء تصویر ذهنی شرکت، انحصار برند، نمایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت، مشارکت جامعه و مهمان‌نوازی شرکت بوده و انگیزه‌های درونی شامل مشارکت، نمایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت و مهمان‌نوازی شرکت است.

از مجموع موارد اشاره‌شده، می‌توان مدل مفهومی تحقیق حاضر را به شکل ذیل ترسیم نمود. همانطور که مشخص شده است، عوامل موثر بر میزان تمایل و مشارکت خیرین ورزشی در توسعه بخش ورزش کشور را در چند دسته جداگانه می‌توان بررسی نمود. با بررسی پیشینه تحقیق و همچنین با در نظر گرفتن متغیرهای اصلی پژوهش، تعداد پنج مولفه را می‌توان بازنمایی کرد. باید خاطر نشان کرد که هر یک از مولفه‌های مذکور از تعدادی زیرمولفه (شاخص) تشکیل یافته‌اند که میزان اهمیت و وزن آنها در ادامه مشخص خواهد شد. این مولفه‌ها قابل تعمیم به تمام کشور می‌باشند، در حالیکه هر از اجزای زیرمجموعه آنها احتمالاً در استان‌های مختلف دارای وزن و اهمیت متفاوتی باشد.

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق

نظریه داده‌بنیاد بیان کردند با حضور خیرین در صنعت ورزش که با سلامتی جامعه و افراد سروکار دارد، اگر این حوزه پیشرفت کند تأثیرات آن را نه تنها در میان خانواده‌ها بلکه در سطح وسیعی از جامعه نیز می‌توان مشاهده کرد. خادم (۱۳۹۸)؛ در تحقیقی خود با عنوان عوامل مؤثر بر جذب منابع خیریه در ورزش زنان عوامل مدیریتی و اجرایی را به‌عنوان اولین و مهم‌ترین عامل در جذب منابع خیریه مطرح می‌نماید و بیان می‌کند که اولویت مؤلفه‌های مدیریتی و اجرایی دلالت بر نیازمندی توسعه وقف و خیریه در ورزش زنان به یکپارچگی مدیریتی و چابک سازی سیستم اجرایی است. افشاری و همکاران (۱۳۹۷)؛ در مقاله‌ای با عنوان حمایت مالی: رویکردی در جهت جذب سرمایه‌های پروژه‌های ورزشی استان آذربایجان غربی بیان نمودند ارزیابی مهم‌ترین عوامل نشان داد که معیار عوامل مدیریتی و سازمانی، به‌عنوان مهم‌ترین عامل جذب سرمایه برای پروژه‌های ورزشی استان بود. همچنین عوامل اجتماعی و فرهنگی کمترین اهمیت را داشتند. نتایج حاصل از پژوهش لزوم اهتمام به جذب حمایت مالی را آشکار می‌سازد که با اثربخشی تبلیغات، افزایش میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و روی کارآمدن شرکت‌های مختلف تولیدی و خدماتی این امر محقق می‌شود. حیدری و شریفیان (۱۳۹۶)؛ در تحقیق با عنوان الگو شناسایی و مقایسه موانع مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی دریافتند تمامی عوامل مورد بررسی در این پژوهش، مانع از مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی بوده‌اند و میزان ممانعت آنها به ترتیب اولویت عبارت است از: مانع قانونی اجرایی، اعتقادی، فرهنگی اجتماعی و مانع مربوط به خود ورزش؛ بنابراین، می‌توان امید داشت که با اقدام نمودن در جهت رفع این موانع، مسیر مشارکت خیرین برای توسعه ورزش هموار گردد.

فچنر و همکاران^۴ (۲۰۲۲)؛ در پژوهشی بیان می‌کنند که سازمان‌ها برای دستیابی به اهداف بازاریابی مختلف، حمایت مالی رویدادهای ورزشی خیریه را انتخاب می‌کنند، حمایت از رویدادهای ورزشی خیریه با برنامه‌های حمایت مالی رویدادهای ورزشی سنتی متفاوت است زیرا رویدادهای ورزشی خیریه ورزش را با خیریه ترکیب می‌کند؛ حامیان در این رویدادها تشویق می‌شوند تا انگیزه اصلی خود را برای حمایت به اشتراک بگذارند و از کارمندان خود دعوت کنند تا در این‌گونه رویدادها داوطلب شوند. فیلو و همکاران^۵ (۲۰۱۹)؛ شش ویژگی ساختاری و فرهنگی را در مشارکت‌کنندگان

منطقه مطالعاتی

منطقه مورد مطالعه عبارت بوده است از دو استان گلستان و تهران (شکل ۲). استان تهران با مساحت ۱۳۶۸۸ کیلومتر مربع ۰/۷۸ مساحت کشور را در بر گرفته است، اما با جمعیتی در حدود ۱۳،۲۶۷،۶۳۷ نفر (براساس سرشماری سال ۱۳۹۵) پرجمعیت‌ترین استان کشور می‌باشد، به طوری که ۱۶ درصد از جمعیت کشور را به خود اختصاص داده است. از لحاظ تولید ناخالص داخلی این استان رتبه اول را در اختیار دارد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۸). نکته حایز اهمیت آن است که سرانه ورزشی استان تهران در حدود ۴۰ سانتیمتر مربع است که بدین لحاظ وضعیت مطلوبی ندارد (وزارت ورزش و جوانان، ۱۴۰۰).

استان گلستان دارای مساحتی در حدود ۲۰۳۶۷ کیلومتر مربع و جمعیتی بالغ بر ۱،۸۶۸،۸۱۹ نفر می‌باشد. این استان دارای ۱۴ شهرستان می‌باشد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۸). سرانه ورزشی شهر گرگان به عنوان مرکز استان گلستان، در حدود ۴۲ سانتیمتر مربع می‌باشد (وزارت ورزش و جوانان، ۱۴۰۰).

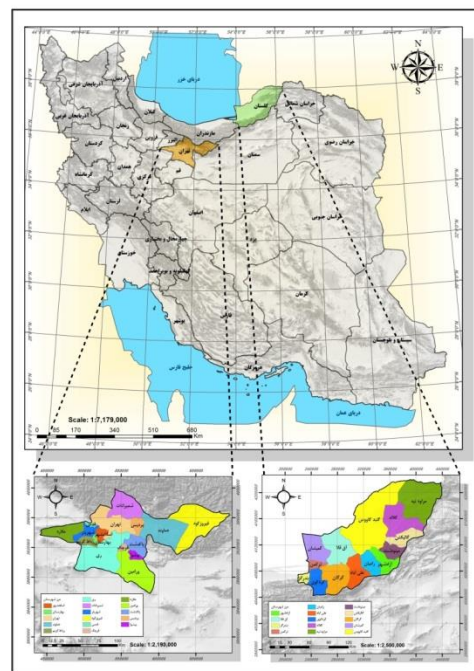
روش پژوهش

تحقیق حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی بود. همچنین بر اساس رویکرد تحقیق، آمیخته (کمی و کیفی) از نوع اکتشافی به‌شمار می‌رود. در مرحله اول، برای بازنشاسایی عوامل موثر از روش کیفی مبتنی بر راهبرد نظریه داده بنیاد^۷ و کدگذاری نکات کلیدی استفاده شد. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی تحقیق، شامل صاحب‌نظران و متخصصین حوزه مدیریت اماکن ورزشی بود. بر این اساس تعداد ۱۶ خبره انتخاب شدند. در فاز کمی نیز جامعه آماری شامل اساتید و مدیران وزارت و ادارات کل ورزش و جوانان (استان تهران و گلستان)، مدیران شهرداری تهران و گرگان، مدیران اماکن ورزشی و همچنین خیرین ورزشی و فعالان بخش خیریه بود که نمونه‌گیری به صورت انتخابی و هدفمند انجام گردید؛ تعداد نمونه آماری نیز به شکل نمونه در دسترس (۳۲ نفر) تعیین شد (جدول ۱).

جدول ۱: توصیف ویژگی‌های مصاحبه شونده‌گان

ویژگی‌ها	متغیر	تعداد	درصد
تخصص	مدیران ستادی ورزشی	۶	۱۸/۷۵
	اساتید مدیریت ورزشی	۶	۱۸/۷۵
	مدیران اماکن ورزشی	۹	۲۸/۱۲
	پژوهشگران حوزه خیریه ورزشی	۳	۹/۳۷
	خیرین ورزشی	۸	۲۵/۱
جنسیت	زن	۴	۱۲/۵
	مرد	۲۸	۸۷/۵
تحصیلات	کارشناسی و پایین‌تر	۹	۲۸/۱۲۵
	کارشناسی ارشد	۱۳	۴۰/۶۲
	دکتری	۱۰	۳۱/۲۵

به منظور اولویت‌بندی معیارها از روش سلسله مراتبی فازی (FAHP) استفاده شد. از این روش برای تحلیل ماتریس مقایسه زوجی با استفاده از منطق فازی می‌باشد. در روش مرسوم فرایند تحلیل سلسله مراتبی از شایستگی‌ها و توانایی‌های ذهنی افراد خبره برای انجام مقایسات استفاده می‌شود. اما باید به این نکته توجه داشت که مقایسه زوجی به روش سنتی، امکان انعکاس سبک تفکر انسانی را بطور کامل ندارد. استفاده از اعداد فازی سازگاری بیشتری با عبارات کلامی و گاه مبهم

شکل ۲: موقعیت مناطق مطالعاتی (استان‌های تهران و گلستان) در نقشه کشور (ترسیم: نگارندگان)

نرمال سازی از مفهوم درجه امکان پذیری استفاده کرده است، اما مطالعات متعدد نشان داده است این روش همیشه پاسخ صحیح به دست نمی دهد و ایرادات زیادی دارد. بنابراین راهکارهای زیر پیشنهاد می شود:

اگر میانگین هندسی هر سطر (بسط فازی هر سطر) را با S_i نشان دهیم، برای نرمال سازی جمع تمامی بسط فازی همه سطرها (وزن های اولیه فازی) را حساب می کنند. مجموع ترجیحات تمامی عناصر یعنی $\sum(S_i)$ محاسبه می شود.

برای نرمال سازی، باید بسط فازی هر عنصر S_i بر مجموع تمامی ترجیحات $\sum(S_i)$ تقسیم شود. چون مقادیر فازی هستند از فرمول زیر برای محاسبه وزن هر عنصر استفاده می شود:

$$\tilde{s}_i = \prod_{j=1}^n \tilde{a}_{ij} \otimes \left[\sum_{i=1}^n \prod_{j=1}^n \tilde{a}_{ij} \right]^{-1}$$

۳) فازی زدایی

وزن محاسبه شده، وزن نهایی عنصر مورد بررسی است. این اوزان فازی است، برای محاسبه وزن قطعی از روش فازی زدایی استفاده می شود. انواع روش های فازی زدایی را می توان برای این منظور استفاده کنید. این مرحله گام مهمی در فرایند تحلیل سلسله مراتبی فازی است. می توان اوزان قطعی به دست آمده را به روش نرمال سازی خطی، نرمال نمود (جدول ۲).

جدول ۲: طیف فازی معادل مقیاس ۹ درجه در تکنیک AHP

عبارت کلامی وضعیت مقایسه i نسبت به j	معادل فازی	معادل فازی معکوس
ترجیح یکسان	(۱، ۱، ۱)	(۱، ۱، ۱)
بینابین	(۱، ۲، ۳)	(۰/۳۳۳، ۰/۵، ۱)
کمی مرجح	(۲، ۳، ۴)	(۰/۲۵، ۰/۳۳۳، ۰/۵)
بینابین	(۳، ۴، ۵)	(۰/۲، ۰/۲۵، ۰/۳۳۳)
خیلی مرجح	(۴، ۵، ۶)	(۰/۱۶۶، ۰/۲، ۰/۲۵)
بینابین	(۵، ۶، ۷)	(۰/۱۴۲، ۰/۱۶، ۰/۲)
خیلی زیاد مرجح	(۶، ۷، ۸)	(۰/۱۲۵، ۰/۱۴۲، ۰/۱۶۶)
بینابین	(۷، ۸، ۹)	(۰/۱۱۱، ۰/۱۲۵، ۰/۱۴۲)
کاملاً مرجح	(۹، ۹، ۹)	(۰/۱۱۱، ۰/۱۱۱، ۰/۱۱۱)

(فورزیری و همکاران، ۲۰۰۸)

۴) نرخ ناسازگاری روش AHP فازی

نرخ ناسازگاری بیان می کند که آیا مقایسات زوجی سازگار بوده است و یا خیر. این نرخ همواره باید از ۰/۱ کمتر باشد تا ماتریس مقایسات زوجی سازگار شود (چان، ۲۰۰۷).

انسانی دارد. بنابراین بهتر است که با بکارگیری اعداد فازی به تصمیم گیری در دنیای واقعی پرداخت.

دو پژوهشگر هلندی به نام فان لارهوفن و پدریک به سال ۱۹۸۳ میلادی برای نخستین بار روشی را برای فرآیند تحلیل سلسله مراتبی فازی پیشنهاد نمودند (چارد و همکاران، ۲۰۱۳). این روش با جایگزینی اعداد فازی مثلثی در ماتریس مقایسه های زوجی و بر مبنای حداقل مجذورات لگاریتمی بنا نهاده شده است. پیچیدگی مراحل این روش باعث شده این روش چندان مورد استفاده قرار نگیرد. پس از آن روش های متعددی برای فرایند تحلیل سلسله مراتبی فازی پیشنهاد شد. می توان نظر خبرگان را در قالب عباراتی مانند: مهم تر، خیلی مهم تر و ... دریافت کرد و سپس آنها را با استفاده از جدول زیر به اعداد فازی مثلثی تبدیل نمود. در این تحقیق، برای فازی سازی از الگوریتم بهبود یافته (بسط یافته) استفاده شده است. روش بهبود یافته AHP فازی یکی از روش های تصمیم گیری چندمعیاره می باشد که بوسیله به دست آوردن میانگین هندسی سطرهای مقایسات زوجی و سپس معکوس کردن آنها وزن معیارها را به دست می آورد. این روش که از آن به نام روش باکلی نام برده می شود، در واقع جایگزینی برای روش چانگ معرفی شده است، زیرا روش چانگ نارسایی هایی از جمله وزن صفر و منفی داشت (باکلی، ۱۹۸۵). مراحل به شرح ذیل می باشد:

۱) ورود داده ها

نخست با انتخاب طیف فازی مورد نظر، داده های گردآوری شده در ماتریس مقایسه زوجی وارد می شود. اگر بیش از یک کارشناس وجود دارد از میانگین هندسی فازی برای تجمیع دیدگاه خبرگان استفاده شود.

۲) بسط فازی هر سطر

برای تعیین وزن اولیه هر عنصر از مفهوم بسط فازی استفاده می شود. چانگ برای بسط فازی عناصر هر سطر پیشنهاد کرده است که جمع اعداد فازی هر سطر حساب شود. بنابراین در ماتریس مقایسه زوجی فازی، میانگین هندسی عناصر هر سطر محاسبه می شود.

$$\prod_{i=1}^n \tilde{f}_i = \left(\prod_{i=1}^n \tilde{l}_i, \prod_{i=1}^n \tilde{m}_i, \prod_{i=1}^n \tilde{u}_i \right)$$

بسط فازی هر سطر وزن اولیه عنصر مندرج در آن سطر را نشان می دهد. این وزن باید نرمال شود. بسط فازی هر سطر وزن اولیه عنصر مندرج در آن سطر را نشان می دهد. این وزن باید نرمال شود. چانگ برای

نتایج

در فاز کیفی پژوهش و براساس مصاحبه‌های صورت گرفته با خبرگان و با توجه به روش گلوله برفی و اشباع نظری داده‌های به دست آمده و ۱۶ مصاحبه صورت گرفته، در مجموع ۱۱۲ کد اولیه؛ سپس به دلیل کثرت کدهای مشابه بر پایه قرابت مفهومی و معنایی در گروه خاص خود قرار گرفتند و به تعداد کمتری تقلیل یافتند. در جدول شماره ۲ نحوه کدگذاری و تشکیل مقولات مربوط به عوامل موثر گزارش شده است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود عوامل موثر از ۶ مقوله اصلی، ۱۳ مقوله فرعی و ۵۲ کد باز اولیه تشکیل شده است (جدول ۳).

ابزار مورد استفاده شامل مصاحبه نیمه‌ساختار یافته بود که پس از اطمینان از روایی و پایایی و به جهت شناسایی عوامل مؤثر بر جلب خیرین با تأکید بر ساخت اماکن ورزشی مورد استفاده قرار گرفت. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، پایایی ابزار مورد استفاده به روش آلفای کرونباخ مورد ارزیابی قرار گرفت که نتیجه به دست آمده $(\alpha = 0/82)$ نشان از پایایی بسیار مناسب ابزار مورد استفاده داشت. به منظور بررسی روایی ابزار پژوهش نیز از زوایی واگرا و همگرا و به منظور بررسی پایایی از پایایی ترکیبی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش الگوسازی معادلات ساختاری تحت‌نرم‌افزار SPSS22 و معادلات ساختاری تحت نرم‌افزار Smart PLS3.2.8 استفاده شد.

جدول ۳: مفاهیم و مقوله‌های مربوط به عوامل موثر بر تمایل خیرین ورزشی

مقوله اصلی	سطح معنی‌داری	کدهای باز ثانویه	کدهای باز اولیه (مفاهیم)
کمبود زیرساخت ورزشی	۰/۶۵۴	استانداردسازی فضاهای ورزشی (A1)	- نیاز به اماکن ورزشی استاندارد و به روز - نیاز به نوسازی فضاهای موجود - نیاز به اتمام پروژه‌ها و اماکن نیمه‌کاره ورزشی - عمر بالای اماکن ورزشی و فرسوده بودن تجهیزات - ضرورت دسترسی عادلانه به اماکن ورزشی - عدم بهره‌مندی مناطق محروم از اماکن ورزشی استاندارد - همگانی نبودن ورزش - نیاز به استفاده رایگان مردم از سالن‌های ورزشی
		توزیع عادلانه اماکن (A2)	- قیمت بالای زمین برای ساخت اماکن ورزشی - زمان‌بر و هزینه‌بر بودن ساخت اماکن - هزینه‌بر بودن نگهداری فضاهای ورزشی - گران بودن وسایل و تجهیزات ورزشی
		هزینه‌بر بودن ساخت‌وساز اماکن (A3)	- ورزش به‌عنوان سطح اول پیشگیری از بیماری‌ها - ورزش و اهمیت تندرستی - بالا رفتن امید زندگی با ورزش - نیاز به فعالیت ورزشی به‌واسطه زندگی ماشینی
توسعه ورزش	۱/۱۰۱	ارتقای سلامت جسم و روان (A4)	- رشد و توسعه ورزش در همه ابعاد - استعدادیابی ورزشی - موفقیت بیشتر ورزشکاران در میادین ملی و بین‌المللی - توسعه زیرساخت‌های ورزشی
		ارتقای مشارکت اجتماعی (A5)	- نبود قوانین جامع - بروکراسی و کاغذبازی - عدم وجود قوانین مشخص حمایت ورزشی
عوامل مدیریتی	۰/۰۵۴	حمایت حقوقی قانونی (A6)	- عدم همکاری سایر ادارات - کمبود فراخوان‌های دولتی - کمبود نظارت بر تعهدات مسئولین ورزشی - خلأ برنامه راهبردی در زمینه خیرین ورزش یار - نوع نگرش و اعتقاد مدیران به خیرین کنترل و نظارت ناکافی
		برنامه‌ریزی (A7)	

عوامل اجتماعی فرهنگی	عوامل فرهنگی (A8)	۰/۰۹۸	- سالم نبودن جو فرهنگی حاکم بر ورزش	- عدم آگاهی از اهمیت ورزش	- عدم آگاهی از فواید اجتماعی ورزش	- نگرش منفی خیرین نسبت به ورزش - در اولویت قرار ندادن ورزش	- قدرشناسی مردم نسبت به خیرین	- حساس مسئولیت اجتماعی
			عوامل عقیدتی و مذهبی (A9)	۰/۷۶۷	- اعتقاد به صرف خیریه در امور مذهبی و کار خیر محسوب نشدن ورزش	- طرز فکر و عقیده خیرین	- عدم توجه روحانیون و معتمدین به ورزش	- اعتقاد به مؤثر بودن در رفع مشکل دیگران
					عوامل اقتصادی (A10)	۰/۴۹۰	- عدم اختصاص بودجه به منظور توسعه فرهنگ وقف ورزشی و رفع موانع	- کم بودن سرانه ورزشی افراد نسبت به سایر کشورها
عوامل اقتصادی	شرایط اقتصادی (A11)	۰/۳۱۲	- عدم ثبات اقتصادی	- تحریم و شرایط سخت اقتصادی			- وجود نظام تورمی و کسری بودجه پروژه‌های ساخت‌وساز اماکن ورزشی	
			اعتمادسازی	عدم هماهنگی خیرین و مدیران ورزشی (A12)	۰/۰۸۶۵	- بی‌اعتمادی خیرین نسبت به مسئولان ورزشی	- آگاهی مدیران از پتانسیل خیرین	- آگاهی خیرین از وضعیت سخت‌افزاری ورزشی در مناطق محروم
شفاف‌سازی (A13)		- شفافیت مالی و ایجاد ذهنیت مثبت نسبت به پروژه‌های ورزشی				- مدیریت صحیح کمک‌های خیریه	- به‌کارگیری مدیران با روابط عمومی بالا و مورد قبول خیرین	- بسترسازی حضور خیرین در فرایند ساخت‌وسازهای ورزشی
		(یافته‌های تحقیق)						

در گام بعدی، با استفاده از آرای خبرگان نسبت به مقایسه زوجی و وزن‌دهی معیارها و زیرمعیارها اقدام گردید. نتایج مقایسه زوجی مقوله‌های اصلی براساس استان‌های مورد مطالعه در جدول ۴ ارائه شده است. همچنین در جدول ۵، نتایج نهایی اوزان مقوله‌های اصلی نیز برای استان گلستان نشان داده شده است.

جدول ۴: مقایسه زوجی مقوله‌های اصلی برای استان گلستان

	A= کمبود زیرساخت ورزشی			B= توسعه ورزش			C= عوامل مدیریتی			D= عوامل اجتماعی و فرهنگی			E= عوامل اقتصادی			F= اعتمادسازی		
	L	M	U	L	M	U	L	M	U	L	M	U	L	M	U	L	M	U
A	۱	۱	۱	۰/۱	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۳	۲	۳	۴	۰/۲	۰/۲	۰/۳	۰/۲	۰/۳	۰/۵
B	۴	۵	۶	۱	۱	۱	۲	۳	۴	۶	۷	۸	۰/۱	۰/۲	۰/۲	۰/۳	۰/۵	۰/۶
C	۳	۴	۵	۰/۲	۰/۳	۰/۵	۱	۱	۱	۵	۶	۷	۰/۲	۰/۴	۰/۶	۰/۲	۰/۳	۰/۴
D	۰/۲	۰/۳	۰/۵	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۲	۱	۱	۱	۰/۲	۰/۲	۰/۳	۰/۱	۰/۲	۰/۲
E	۳	۴	۵	۳	۵	۶	۲	۳	۴	۳	۵	۶	۱	۱	۱	۰/۳	۰/۵	۰/۶
F	۲	۳	۴	۳	۴	۵	۴	۶	۸	۳	۴	۵	۲	۳	۴	۱	۱	۱

نرخ ناسازگاری: $CRg = ۰/۰۶۰۹$ و $CRm = ۰/۰۲۸۸$

(یافته‌های تحقیق)

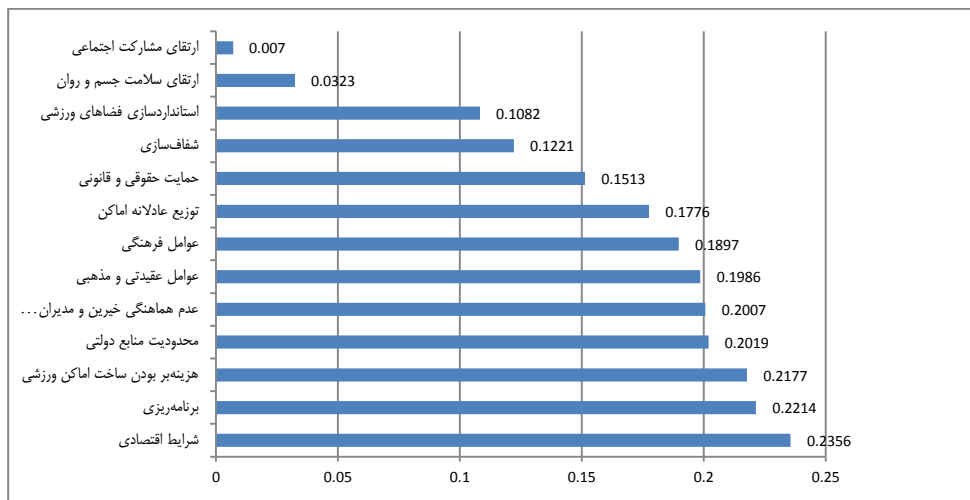
جدول ۵: نتایج نهایی وزن فازی، قطعی و نرمال مقوله‌های اصلی برای استان گلستان

مقوله	وزن نرمال	وزن‌های قطعی	وزن‌های فازی		میانگین هندسی سطرها		
F	۰/۴۹۲۶۵	۰/۴۰۳	۰/۱۵۹۶۸۷	۰/۱۰۷۳۰۹	۰/۰۶۷۴۱۱	۰/۷۵۷۹۲۹	۰/۴۶۴۱۱۹
B	۰/۰۵۲۲۲	۰/۰۵۴	۰/۷۸۴۲۷۳	۰/۵۵۱۹۶۲	۰/۳۸۲۳۰۴	۳/۷۲۲۴۱۹	۲/۴۳۲۱۴۸
C	۰/۱۹۲۱۱	۰/۲۰۳	۰/۴۳۰۹۲۵	۰/۲۸۹۲۶۳	۰/۲۰۲۱۱۹	۲/۰۴۵۳۱۲	۱/۳۹۱۵۷۹
D	۰/۳۶۲۲۷	۰/۳۰۳	۰/۰۷۵۷۰۱	۰/۰۵۱۴۶۶	۰/۰۳۷۵۴۴	۰/۳۵۹۳۰۴	۰/۲۵۸۴۷۸
E	۰/۵۴۸۸۴	۰/۵۶۸	۲/۰۴۵۳۴۳	۱/۶۷۷۳۳۲	۱/۳۹۱۵۷۲	۰/۷۸۴۲۷۳	۰/۳۸۲۳۵۴
A	۰/۲۴۲۱۱	۰/۲۷۸	۰/۷۸۴۲۵۵	۰/۵۵۰۹۱۲	۰/۴۸۲۲۲۳	۰/۴۱۱۹۲۶	۳/۲۰۹۸۸۷
			مجموع			۶/۸۸۴۹۶۴	۴/۷۶۴۳۳۳

(یافته‌های تحقیق)

بر این اساس، مقوله «عوامل اقتصادی» با وزن ۰/۲۴۲۱۱ و «عوامل مدیریتی» با وزن ۰/۱۹۲۲۲ قرار دارند. در نهایت مقوله «توسعه ورزش» با وزن ۰/۰۵۲۲۲ کمترین اولویت را دارا می‌باشد. در شکل ۳ وزن نهایی معیارها (عوامل موثر بر میزان تمایل و مشارکت) برای استان گلستان نشان داده شده است.

دارای بالاترین درجه اهمیت قرار دارد و پس از آن به ترتیب مقوله‌های «اعتمادسازی» با وزن ۰/۵۴۸۸۴ و «عوامل اجتماعی / فرهنگی» با وزن ۰/۴۹۲۶۵ و «کمبود زیرساخت ورزشی» با وزن ۰/۳۶۲۲۷

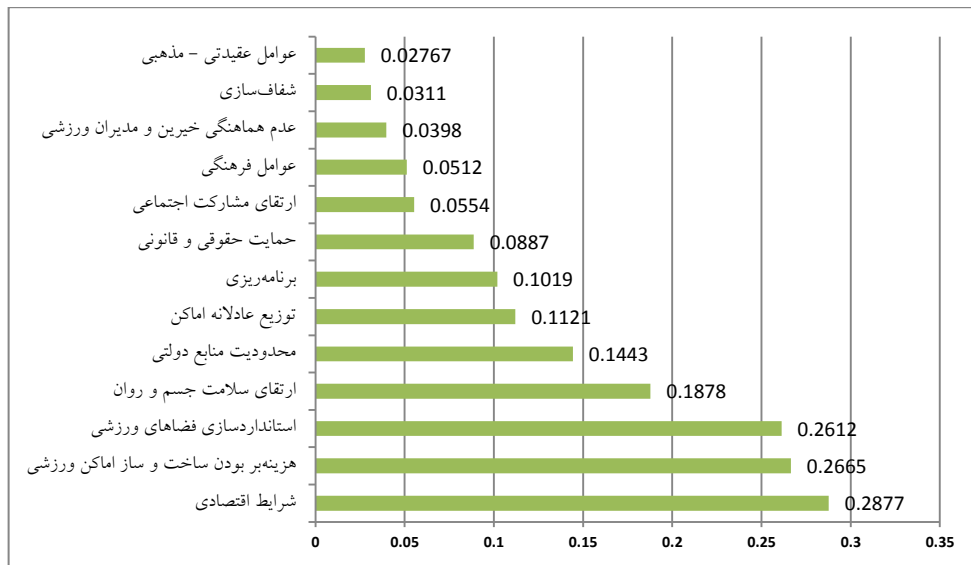
شکل ۳: نمودار رتبه‌بندی معیارها براساس وزن نهایی فازی حاصل از مداخله مقوله‌های اصلی برای استان گلستان (یافته‌های تحقیق)

در جدول ۶، نتایج نهایی اوزان مقوله‌های اصلی برای استان تهران نشان داده شده است.

جدول ۶: نتایج نهایی وزن فازی، قطعی و نرمال مقوله‌های اصلی برای استان تهران

مقوله	وزن نرمال	وزن‌های قطعی	وزن‌های فازی	
E	۰/۷۲۳۱۴	۰/۶۷۷	۳/۱۴۵۲۱۲	۲/۶۷۷۳۰۰
A	۰/۴۴۶۵۶	۰/۴۵۱	۲/۰۲۵۳۴۱	۱/۶۷۵۵۷۸
B	۰/۲۲۱۳۵	۰/۳۴۴	۱/۰۷۵۷۰۰	۱/۰۵۱۴۶۳
C	۰/۱۱۸۹۰	۰/۲۶۳	۰/۰۷۶۷۴۳۱	۰/۰۵۱۳۱۲
D	۰/۰۸۸۷۵	۰/۲۰۸	۰/۰۶۵۰۴۳۰	۰/۰۴۴۳۶۶
F	۰/۰۶۶۵۲	۰/۲۰۴	۰/۰۱۶۷۴۲۲	۰/۰۱۱۳۸۷

(یافته‌های تحقیق)

شکل ۴: نمودار رتبه‌بندی معیارها براساس وزن نهایی فازی حاصل از مداخله مقوله‌های اصلی برای استان تهران (یافته‌های تحقیق)

دارند. در نهایت مقوله «توسعه ورزش» با وزن ۰/۰۵۲۲۲ کمترین اولویت را دارا می‌باشد. همچنین در خصوص معیارها نیز «شرایط اقتصادی» با وزن ۰/۲۳۵۶ دارای بالاترین وزن و «ارتقای مشارکت اجتماعی» با ۰/۰۰۷ کمترین وزن را به خود اختصاص داده‌اند.

از سوی دیگر، نتایج برای استان تهران نشان داد که مقوله «عوامل اقتصادی» با وزن ۰/۷۲۳۱۴ دارای بالاترین درجه اهمیت قرار دارد و پس از آن به ترتیب مقوله‌های «کمبود زیرساخت ورزشی» با وزن ۰/۴۴۶۵۶ و «توسعه ورزش» با وزن ۰/۲۲۱۳۵ و «عوامل مدیریتی» با وزن ۰/۱۱۸۹۰ و «عوامل اجتماعی و فرهنگی» با وزن ۰/۰۸۸۷۵ قرار دارند. در نهایت مقوله «اعتمادسازی» با وزن ۰/۰۶۶۵۲ کمترین اولویت را دارا می‌باشد. همچنین در خصوص معیارها نیز «شرایط اقتصادی» با وزن ۰/۲۸۷۷ دارای بالاترین وزن و «عوامل عقیدتی - مذهبی» با وزن ۰/۰۲۶۷ دارای کمترین وزن بوده است. نکته حایز اهمیت آن است که در هر ۲ استان معیاری که دارای بالاترین وزن بوده است، «شرایط اقتصادی» است.

از جمله عوامل اصلی مؤثر بر نگهداری خیرین ورزشی ساخت اماکن ورزشی مؤلفه «کمبود زیرساخت‌های ورزشی» بود که از مؤلفه‌های فرعی استانداردسازی فضاهای ورزشی، توزیع عادلانه اماکن، هزینه‌بر بودن ساخت‌وساز اماکن تشکیل شده بود. نیاز به اماکن ورزشی استاندارد و به روز، نیاز به نوسازی و اتمام پروژه‌های نیمه‌کاره ورزشی، عمر بالای اماکن ورزشی و

بر این اساس، مقوله «عوامل اقتصادی» با وزن ۰/۷۲۳۱۴ دارای بالاترین درجه اهمیت قرار دارد و پس از آن به ترتیب مقوله‌های «کمبود زیرساخت ورزشی» با وزن ۰/۴۴۶۵۶ و «توسعه ورزش» با وزن ۰/۲۲۱۳۵ و «عوامل مدیریتی» با وزن ۰/۱۱۸۹۰ و «عوامل اجتماعی و فرهنگی» با وزن ۰/۰۸۸۷۵ قرار دارند. در نهایت مقوله «اعتمادسازی» با وزن ۰/۰۶۶۵۲ کمترین اولویت را دارا می‌باشد. در شکل ۴ وزن نهایی معیارها (عوامل مؤثر بر میزان تمایل و مشارکت) برای استان تهران نشان داده شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش با استفاده از نظریه داده‌بنیاد تلاش شد عوامل مؤثر بر میزان تمایل و مشارکت خیرین ورزشی با تأکید بر ساخت اماکن ورزشی بازنمایی گردد؛ که بر این اساس در مجموع ۱۱۲ کد اولیه از مجموع ۱۶ مصاحبه استخراج گردید که این کدها طی فرایند کدگذاری به ۱۳ مقوله فرعی تقسیم یافتند و نهایتاً بر اساس کدهای باز ثانویه، ۶ مقوله اصلی استخراج گردید. در ادامه، عوامل فوق‌الذکر در ۲ استان گلستان و تهران مورد مقایسه تطبیقی قرار گرفتند. نتایج بیانگر آن بوده است که در استان گلستان مقوله «عوامل اقتصادی» با وزن ۰/۵۴۸۸۴ دارای بالاترین درجه اهمیت قرار دارد و پس از آن به ترتیب مقوله‌های «اعتمادسازی» با وزن ۰/۴۹۲۶۵ و «عوامل اجتماعی / فرهنگی» با وزن ۰/۳۶۲۲۷ و «کمبود زیرساخت ورزشی» با وزن ۰/۲۴۲۱۱ و «عوامل مدیریتی» با وزن ۰/۱۹۲۲ قرار

فرسوده بودن تجهیزات، ضرورت دسترسی عادلانه به اماکن ورزشی، عدم بهره‌مندی مناطق محروم از اماکن ورزشی استاندارد، نیاز به استفاده رایگان مردم از سالن‌های ورزش، قیمت بالای زمین برای ساخت اماکن ورزشی، زمان‌بر و هزینه‌بر بودن ساخت اماکن، گران بودن وسایل و تجهیزات ورزشی از جمله مهمترین مواردی بود که مصاحبه‌شونده‌ها حفظ و نگهداری خیرین ورزشی را این موارد می‌دانستند؛ هزینه زیاد ساخت‌وساز اماکن در کنار هزینه بالای نگهداری و حفظ این اماکن و همچنین وجود پروژه‌های نیمه‌کاره که با کسری بودجه جهت تکمیل مواجه هستند، دولت و وزارت ورزش و جوانان را با مشکلات عدیده‌ای روبرو کرده است که حضور خیرین ورزشی یار در این بخش می‌تواند کمک بسیاری به دولت جهت توسعه و تکمیل اماکن ورزشی و در نتیجه آن دسترسی عادلانه برای تمام افراد جامعه به‌ویژه در مناطق محروم و کمتر برخوردار کشور را فراهم نماید، حیدری‌فرد و شریفیان (۱۳۹۶) همسو با یافته‌های این بخش از پژوهش هزینه‌بر بودن نگهداری فضاهای ورزشی، گران بودن وسایل و امکانات ورزشی و سالم نبودن جو فرهنگی حاکم بر محیط‌های ورزشی را از جمله موارد عدم مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی بیان کردند، همچنین امیری‌پریان و همکاران (۱۳۹۹) عدالت توزیعی را از جمله عوامل مهم در جذب خیرین ورزشی برشمردند. سادات حسینی (۱۳۹۵) نیز گران بودن هزینه زمین و ساخت‌وساز ورزشی و همچنین گران بودن تجهیزات ورزشی را از جمله موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و نیاز به ورود خیرین ورزشی از برشمرد. امیری‌پریان و همکاران (۱۳۹۹) توسعه زیرساخت‌های اجتماعی و توسعه سخت‌افزارها در ورزش را از جمله عوامل جذب خیرین در ورزش برشمردند.

یکی دیگر از مقوله‌های اصلی در این پژوهش بحث «توسعه ورزش» بود که از مقوله‌های فرعی ارتقای سلامت جسم و روان و ارتقا مشارکت اجتماعی تشکیل شده بود. از آنجا که روند زندگی انسان با پیشرفت تکنولوژی و مدرن شدن به‌صورت غیرفعال درآمده و سطح فعالیت و تحرک انسان‌ها به‌شدت کاهش یافته است در حالی که حرکت لازمه زندگی بوده و هر آنچه فاقد حرکت باشد فاقد حیات است این روند اثرات زیانباری بر جامعه و سلامت انسان دارد و ورزش می‌تواند کمک شایانی به ایجاد و تقویت سلامت جسمی و روحی

انسان نماید. از جمله مواد دیگری که نمونه‌های آماری و صاحب‌نظران در مورد اهمیت نگهداری خیرین ورزشی بیان کردند بحث اهمیت ورزش در حفظ سلامت جسمی و روانی اجتماع بود، آن‌ها به مواردی همچون ورزش به‌عنوان سطح اول پیشگیری از بیماری‌ها، بالا رفتن امید زندگی با ورزش، رشد و توسعه ورزش در همه ابعاد و موفقیت بیشتر ورزشکاران در میدانی ملی و بین‌المللی اشاره نمودند، همسو با نتایج این پژوهش فیلو و همکاران (۲۰۱۹) از جمله عوامل مهم و تأثیرگذار در جذب خیرین را مشارکت اجتماعی برشمردند؛ همچنین کو و همکاران^۱ (۲۰۱۴) اظهار داشتند حس انسان‌دوستی احساس تعلق خاطر، جامعه‌پذیری و حفظ چهره اجتماعی از جمله عوامل مؤثر در حضور خیرین ورزش دانشگاهی ایالت متحده آمریکا است، یعقوبی و همکاران (۱۳۹۹) نیز به نیازهای اجتماعی و اهمیت ورزش از جمله عوامل مؤثر در مشارکت خیرین ورزشی اشاره نمودند. امیری‌پریان و همکاران (۱۳۹۹) هم‌راستا با این نتایج در پژوهش خود بیان کردند بر کسی پوشیده نیست که ورزش بر سلامت جسمانی و روانی جامعه تأثیرات بسیاری دارد و به بالا بردن امید به زندگی در میان افراد موثر است و همچنین در مباحث درمانی نیز بسیار تأثیرگذار است و هزینه‌هایی که برای درمان می‌شود را کمتر خواهد کرد و این هزینه را می‌توان صرف رفاه اجتماعی و فرهنگی در جامعه کرد، از اینرو باید استانداردهای فضای ورزشی بسیار اهمیت داد تا افراد با اطمینان خاطر مناسب از این فضاها استفاده کنند.

مقوله‌های «عوامل مدیریتی» و «عوامل فرهنگی اجتماعی» نیز به‌عنوان دو مقوله اصلی و اثرگذار شناسایی شدند، مؤلفه «عوامل مدیریتی» از دو مقوله فرعی حمایت حقوقی قانونی و برنامه‌ریزی تشکیل گردید که به مواردی همچون نبود قوانین جامع، بروکراسی، عدم وجود قوانین مشخص حمایت ورزشی، عدم همکاری سایر ادارات، کمبود فراخوان‌های دولتی، کمبود نظارت بر تعهدات مسئولین ورزشی، خلأ برنامه راهبردی در زمینه خیرین ورزش یار، نوع نگرش و اعتقاد مدیران به خیرین کنترل و نظارت ناکافی اشاره داشتند. این نتایج با بخشی از یافته‌های پژوهش‌های کرمی و همکاران (۱۴۰۱)، سادات حسینی (۱۳۹۵) و حیدری‌فرد و همکاران (۱۳۹۶) همخوان می‌باشد، کرمی و همکاران (۱۳۹۱) یکی از اساسی‌ترین مشکلات خیرین، را مشکلات اداری و کمبود قوانین حمایتی دولتی بیان نمود که باعث

ایجاد روحیه شاد و بالا رفتن روحیه امید و اعتماد به نفس در جامعه است که به دلیل در معرض دید بودن ورزش همگانی، خیرین را ترغیب به ایفای نقش می‌کند. خیرین اگر نسبت به عملکردهای مثبت ورزش و توسعه آن آگاه شوند، حضوری پررنگ‌تر از گذشته در مشارکت‌های ورزشی خواهند داشت، تا بدانجا که رو^۹ (۲۰۱۹) نتیجه گرفت که خیرین با توجه به نقش محوری ورزش در توسعه سلامت، به حمایت از آن می‌پردازند؛ زیرا مشارکت و حمایت از ورزش به عنوان یک مفهوم بر سلامت جامعه اثرگذار است.

«عوامل اقتصادی» متشکل از مقوله‌های فرعی محدودیت منابع دولتی و شرایط اقتصادی و عامل «اعتمادسازی» متشکل از مقوله‌های فرعی عدم هماهنگی خیرین و مدیران ورزشی و شفاف‌سازی بودند. محدودیت منابع دولتی، عدم ثبات اقتصادی، تحریم و شرایط سخت اقتصادی، وجود نظام تورمی و کسری بودجه پروژه‌های ساخت‌وساز اماکن ورزشی در بخش «اقتصادی» و همچنین بی‌اعتمادی خیرین نسبت به مسئولان ورزشی، عدم آگاهی خیرین از وضعیت سخت‌افزاری ورزشی در مناطق محروم، شفافیت مالی و ایجاد ذهنیت مثبت نسبت به پروژه‌های ورزشی و همچنین به‌کارگیری مدیران با روابط عمومی بالا و مورد قبول خیرین و بسترسازی حضور خیرین در فرایند ساخت‌وسازهای ورزشی در بخش «اعتمادسازی» از جمله مفاهیمی بود که به‌عنوان عوامل موثر در نگهداری خیرین ورزشی در ساخت اماکن ورزشی شناسایی شدند، نتایج این بخش با یافته‌های امیری‌پریان و همکاران (۱۳۹۹) و حسن‌شاهی و همکاران (۱۳۹۶) همخوان می‌باشد. امیری‌پریان و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود برقراری تعامل مناسب با خیرین و جلب اعتماد آن‌ها در جهت ساخت‌وساز اماکن ورزشی و محدودیت منابع دولتی مانند کمبود سرانه ورزشی اشاره نمود و بیان نمود اگر شفافیت لازم در این رابطه وجود داشته باشد بدون شک می‌توان امیدوار بود که خیرین بخواهند در حوزه ورزش حضور پررنگی داشته باشند.

جمع‌بندی و پیشنهادات تحقیق

یکی از پدیده‌های اجتماعی که در سال‌های اخیر رشد چشمگیری داشته و آحاد مردم را تحت تأثیر قرار داده، تربیت بدنی و ورزش است؛ از این رو، سرمایه‌گذاری در آن موجب کاهش هزینه‌ها در بخش‌های بهداشت، درمان و مراکز مبارزه با مفاصل اجتماعی و پایین آوردن

دلسردی و کاهش روحیه و انگیزه در مسیر انجام فعالیت خیرخواهانه می‌گردد و به تبع آن خیرین فعال نیز نسبت به تکرار امور خیریه، دچار تردید خواهند شد. سادات‌حسینی (۱۳۹۵) بیان می‌کند که موانع قانونی و حقوقی ریشه در شفاف نبودن عدم اجرای قوانین بالادستی و سیاست‌های پولی بانکی، عدم امنیت در محیط سرمایه‌گذاری، ساختار اقتصاد دولتی حاکم، قیمت‌گذاری‌های نامناسب در ارائه خدمات در اماکن ورزشی وابسته به شهرداری تهران، نبود و محدودیت در معافیت‌های مالیاتی در بخش‌های مختلف و محدودیت قوانین حمایتی از سرمایه‌گذاران دارد. مدیران به دلیل حضور در تمام سطوح و ساختار سازمانی، همچنین حضور در شوراها و واحدهای تصمیم‌گیر، نقش مهمی در موفقیت یا عدم موفقیت هر سازمانی می‌توانند، ایفا کنند. یکی دیگر از مؤلفه‌های اصلی، مؤلفه «عوامل فرهنگی اجتماعی» بود که از دو مقوله فرعی عوامل فرهنگی و عوامل عقیدتی و مذهبی تشکیل شده بود که با توجه به نظرات صاحب‌نظران به مواردی همچون سالم نبودن جو فرهنگی حاکم بر ورزش، عدم آگاهی از اهمیت ورزش، عدم آگاهی از فواید اجتماعی ورزش، نگرش منفی خیرین نسبت به ورزش، در اولویت قرار ندادن ورزش، قدرشناسی مردم نسبت به خیرین، احساس مسئولیت اجتماعی، اعتقاد به صرف خیریه در امور مذهبی و کار خیر محسوب نشدن ورزش، عدم توجه روحانیون و معتمدین به ورزش اشاره داشت. در همین راستا کرمی (۱۴۰۱) بیان می‌کند که تجربه ثابت کرده است اطمینان مردم به اینکه اموال و دارایی آنان می‌تواند در راه رفع مشکلات اجتماعی و زدودن فقر و تباهی از چهره جامعه مفید و مؤثر واقع شود و سازمان‌ها یا افرادی هستند که می‌توانند زمینه‌ساز اجرای نیت‌های خیرخواهانه آنان باشند و علاوه بر آن عوامل و ضوابط خاصی بر هزینه‌کرد سرمایه آنان حاکم است، بیشتر تمایل نشان می‌دهند که در این عرصه‌ها گام بردارند. از جمله نتایجی که خادم (۱۳۹۸) همراستا با نتایج این بخش بدان اشاره داشت، عبارت بود از اینکه مدیران ورزشی و متولیان وقف باید جهت جذب خیرین، سازوکارهایی فراهم کنند تا شفافیت در عملکرد سازمانهای ورزشی توسعه یابد. اعتماد خیرین به کارگزاران ورزش، مبنی بر اینکه کمک‌های آنان صرفاً در تجهیز و توسعه ورزش کشور هزینه خواهد شد و به سلامت و تندرستی جامعه منتج خواهد شد، از جمله مقوله‌های اعتماد است. یکی دیگر از مقولات پژوهش، همگانی بودن ورزش و تأثیر ورزش بر

اهتمام ورزش و با تشکیل یک بانک اطلاعاتی و آماری مناسب از این گروه از افراد، به برنامه‌ریزی بهتر در حوزه ورزش و هدایت برنامه‌های مرتبط با فعالیت‌های خیرخواهانه اقدام نمایند.

- با توجه به پتانسیل بالای حمایت مالی خیرین و تجربه موفق آنها در زمینه مدرسه‌سازی و بیمارستان‌سازی در کشور به مسئولین وزارت ورزش پیشنهاد می‌شود برای حضور خیرین در عرصه ورزش و توسعه زیرساخت‌ها اهتمام ویژه و برنامه‌ریزی مناسب داشته باشند.
- با توجه به اهمیت بحث حمایتی دولت از خیرین پیشنهاد می‌شود مسئولین با هماهنگی و همکاری با مجلس و نمایندگان کمیسیون ورزش به دنبال کاهش بروکراسی و وضع قوانین حمایتی مناسب از خیرین باشند تا زمینه توسعه حضور آنها در ورزش فراهم شود.
- پیشنهاد می‌شود با استفاده از تولید محتوا در زمینه اهمیت ورزش و نقش آن در سلامت روانی و اجتماعی و کاهش بزهکاری‌های اجتماعی باعث تغییر دیدگاه خیرین نسبت به ورزش و میزان اهمیت آن فراهم شود.
- مطالعه محتوای مرتبط با عوامل و موانع جذب خیرین و استفاده مدیران ورزشی از تجارب دیگر حوزه‌ها که در جذب خیرین موفق‌تر بوده‌اند؛ به‌منظور دریافت این تجارب و اطلاعات به‌روز، می‌توان از برگزاری همایش‌ها یا نشست‌های تخصصی مرتبط با موضوع استفاده کرد؛ کما اینکه با توسعه آموزش‌های مجازی می‌توان از وجود بستر مجازی هم کمال استفاده را نمود.
- با توجه به اینکه شفاف‌سازی از جمله راهکارهای نگهداری خیرین در توسعه اماکن ورزشی شناخته شد پیشنهاد می‌شود با در جریان امور قرار دادن و ارائه گزارش از ریز صورتحساب‌های هزینه کرد مبلغ اهدائی خیرین به آن‌ها قوت قلب داده شود که تمام مبلغ اهدائی در امور ورزشی و مورد نظر خیر صرف می‌شود.

منابع و مأخذ

افشاری، مصطفی؛ فتاح پورمرندی، مرتضی؛ میرصفیان، حمیدرضا؛ محمدحسن، فهیمه. (۱۳۹۷). حمایت مالی: رویکردی در جهت جذب سرمایه‌ی پروژه‌های ورزشی استان آذربایجان غربی. مطالعات مدیریت ورزشی (پژوهش در علوم ورزشی)، ۱۰(۴۷): ۶۷-۸۴.

امیری‌پریان، سارا، دورودیان، علی اصغر، هنری، حبیب، صفانیا، علی محمد. (۱۳۹۹). طراحی مدل جامع

سطح ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی می‌شود؛ پس حوزه ورزش با توجه به ارتباط مستقیم آن با سلامت افراد جامعه از یک‌سو و کمبود امکانات و تجهیزات در این حوزه، به‌ویژه در مناطق محروم و دورافتاده از سویی دیگر، نیازمند حضور گسترده، نظام‌مند و برنامه‌ریزی شده خیرین است.

نکته مهم، فراهم آوردن امکان ورزش ارزان و رایگان در مناطق محروم کشور است، چرا که کمبود سرانه ورزشی و محدودیت منابع دولتی باعث می‌شود هموطنان و جوانان مستعد این مناطق از نعمت اماکن ورزشی استاندارد محروم باشند از این‌رو بحث جذب و نگهداری خیرین ورزشی در این بخش بسیار اهمیت دارد.

در همین راستا و به‌منظور گسترش کمی و کیفی فرهنگ خیریه در جامعه و استفاده از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های مادی و معنوی خیرین و ترغیب آن‌ها در تأمین نیازهای ورزشی جامعه در مناطق مختلف کشور و همچنین هدایت اصولی و ساماندهی کمک‌های مالی و تخصصی خیرین، رفع موانع موجود، تسهیل امر مشارکت خیرین و تشویق و ترغیب آن‌ها به مشارکت مجدد، لازم است تا سازوکار معینی پیش‌بینی و اتخاذ گردد.

می‌توان گفت که مهمترین گام برای ایجاد نگرش مثبت نسبت به مسائل و واقعیت‌های هر دو حوزه وقف و ورزش در جامعه، فرهنگ‌سازی و آموزش است؛ متأسفانه، هم متولیان وقف و هم متولیان ورزش آنطور که شایسته جایگاه و اهمیت این دو حوزه اجتماعی است، به تبلیغ، ترویج و فرهنگ‌سازی به‌منظور نگهداری و جذب خیرین ورزش یار نپرداخته‌اند، به نظر می‌رسد که با متقاعد کردن خیرین، مسئولین ذی‌ربط و حتی روحانیون، با استفاده از ظرفیت و جهت دادن به خیرین، بتوان کمک شایانی به توسعه ورزش و اماکن ورزشی نمود. از طرفی وزارت ورزش و جوانان با هم‌اندیشی با دیگر سازمان‌های متولی امور خیریه مانند اداره اوقاف، سازمان مدیریت مساجد و حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش با در نظر گرفتن مشوق‌ها و قوانین حمایتی برای خیرین و هم‌افزایی با آن‌ها می‌توانند تا حد زیادی باعث دلگرمی و نگهداری خیرین ورزشی جهت ادامه سرمایه‌گذاری در توسعه اماکن ورزشی گردند.

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود:

- ضروری است مدیران ورزشی با تشکیل کمیته‌هایی در جهت شناسایی، جذب و نگهداری خیرین در ورزش

- جذب خیرین در ورزش با رویکرد نظریه داده بنیاد. جامعه‌پژوهی فرهنگی، ۱۱(۴)، ۵۷-۲۹ صص.
- پدرام، حمیدرضا؛ ترکفر، احمد؛ میرحسینی، سید محمد علی. (۱۴۰۱). عوامل مؤثر بر بهره‌وری اماکن ورزشی مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌های استان فارس. دومانه‌نامه علمی پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۱۳(۱): ۱۲۴-۱۳۸.
- پوراحمد، احمد؛ منوچهری میان‌دوآب، ایوب؛ رفیعی مهر، حسین؛ آقاصفوری، عارف (۱۳۹۲). بررسی نقش وقف در توسعه و ساماندهی فضایی شهرها (مطالعه موردی: شهر لالچین). مطالعات شهر ایرانی اسلامی، ۱۲: ص ۵-۱۴.
- حسن‌زاده سروستانی، حسین؛ حاجی رستم‌لو، مهدی؛ تمیزی‌فر، مهدی. (۱۳۹۵). تأمین مالی جمعی، الگویی مناسب جهت جذب مشارکت‌های خیرین. اولین همایش ملی خیرمندانگار (مطالعه و ارزیابی امور خیر در ایران)، تهران، ایران.
- حسن‌شاهی، هانیه؛ قهرمان تبریزی، کوروش؛ شریفیان، اسماعیل. (۱۳۹۶). ارزیابی جایگاه وقف و امور خیریه ورزشی در بین واقفان استان کرمان. اولین همایش ملی دستاوردهای علوم ورزشی و سلامت، دانشگاه علوم پزشکی آبادان.
- حیدری‌فرد، سمیه، شریفیان، اسماعیل. (۱۳۹۶). شناسایی و مقایسه موانع مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی. مطالعات مدیریت ورزش، ۹(۴۱): ۸۱-۹۶.
- خادم، امیر رضا. (۱۳۹۸). شناسایی و مدل‌سازی عوامل مؤثر بر جذب منابع خیریه و وقف به ورزش زنان. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۸(۴۳): ۱-۲۲.
- خسروی‌زاده، اسفندیار؛ بهرامی، علیرضا؛ حقدادی، عابد (۱۳۹۳). موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مرکزی. مطالعات مدیریت ورزشی، ۶(۲۴): ص ۲۰۷-۲۲۲.
- رضائی، صادق؛ فراهانی، ابوالفضل؛ دورودیان، علی اصغر؛ صفانیا، علی محمد. (۱۳۹۹). طراحی مدل توسعه فضای ورزشی شهر تهران با رویکرد اقتصاد مقاومتی. فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۹(۳): ۵۷-۶۸.
- ریاحی سامانی، نادر (۱۳۹۰). وقف و امور خیریه در آئینه برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران. مجله وقف میراث جاویدان، شماره ۷۴: ص ۳۷-۶۲.
- شیرویی، اعظم؛ کشکر، سارا؛ اسماعیلی، رضا؛ اسدی، حسین (۱۳۹۶). مطالعه‌ی جامعه‌شناختی نهادینه
- کردن ورزش همگانی در کشور و ارائه مدل مطلوب (با رهیافت گراند تئوری). مدیریت و توسعه ورزش، ۶(۳): ص ۳۱-۴۷.
- عرب‌زاده، مریم؛ زارعی، علی؛ خدایاری، عباس؛ پورکیانی، محمد؛ هنری، حبیب. (۱۴۰۰). تأثیر توانمندسازی روان‌شناختی بر جذب خیرین با نقش میانجی خلاقیت مدیران ورزشی. مدیریت منابع انسانی در ورزش ۱۹(۱): ۱۷۳-۱۸۸.
- کرمی، صادق؛ فردوسی، محمدحسن؛ اسمعیلی، محسن؛ رفیعی دهبیدی، وحید. (۱۴۰۱). طراحی الگوی پارادایمی جذب خیرین در توسعه ورزش. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۱۰(۳۶): ۱۱۳-۱۳۲.
- محقق منتظری، معصومه. (۱۳۹۹). ارزیابی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی احداث مراکز ورزشی (مطالعه موردی: احداث مجموعه ورزشی نارمک). ارزیابی تأثیرات اجتماعی، ۱۱(۱): ۶۵-۸۷.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). سرشماری نفوس و مسکن. www.amar.org
- نادرطهرانی، ساجده؛ سلیمی، مهدی؛ رحیمی سرشبادرانی، قاسم؛ نظری، رسول. (۱۴۰۱). ارائه مدل توسعه پایدار در اماکن ورزشی ایران. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۱۰(۳۶): ۱۴۶-۱۳۳.
- وزارت ورزش و جوانان. (۱۳۹۸). زیرساخت‌های ورزش کشور، گزارش تفصیلی، جلد ۱، ۳۳۴ ص.
- یعقوبی، علی؛ پورکیانی، محمد، امامی، فرشاد، علوی، سیدحسین. (۱۳۹۹). ارائه مدل کیفی عوامل مؤثر بر جذب خیرین ورزش دانشجویی کشور (مبتنی بر نظریه‌پردازی داده بنیاد). پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۲۱): ۵۹-۸۴.
- Bottiglia, R. (2016). Competitive frontiers in P2P lending crowd funding. In *Crowd funding for SMEs* (pp. 61-92). Palgrave Macmillan, London.
- Buckley J.J., (1985). "Ranking alternatives using fuzzy numbers", *Fuzzy Sets Systems* Vol. 15 (1), pp. 21-31.
- Chan. 2007. Global supplier development considering risk factors using fuzzy extended AHP-based approach, *Omega International Journal of Management Science*
- Chard, C., Mallen, C., Bradish, C., 2013, marketing and environmental sustainability in the sport sector: Developing a research agenda for action. *Journal of Management and Sustainability*, 3, 33-44. Fechner, D., Filo, k., Reid, S & Cameron, R. (2022). A systematic literature review of charity sport

- event sponsorship, European Sport Management Quarterly.
- Filo, K., Funk, D., & O'Brien, D. (2010). The antecedents and outcomes of attachment and sponsor image within charity sport events. *Journal of Sport Management*, 24(6), 623-648.
- Forzieri, G., Gardenti, M., Caparrini, F. and Castelli, F. 2008. A methodology for preselection of suitable sites for surface and underground small dams in arid areas: A case study in the region of Kidal, Malia, physics, and chemistry of the Earth 33: 74-85.
- Kirkesaether, E (2011). The link between corporations' (sponsors') motives behind sport sponsorship activities and the attractiveness characteristics of sport sponsorship objects: a comparative case study of The Norwegian association of orienteering and The Norwegian football association as sponsorship objects. Master thesis in sport sciences, Department of cultural and social studies, Norwegian school of sport sciences.
- Ko, Y.J., Rhee, Y.C., Walker, M., Lee, J.H. (2014). What motivates donors to athletic programs: A new model of donor behavior? *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 43(3), 523-546.
- Rowe, K. Karg, A. & Sherry, E. (2019). Community-oriented practice: Examining corporate social responsibility and development activities in professional sport. *Sport Management Review*, 22(3): 363-378.
- Sargeant, A. (2018). Relationship fundraising: How to keep donors loyal. *Nonprofit Management and Leadership*, 12(2), 177-192.
- Wood, L., Snelgrove, R., & Danylchuk, K. (2010). Segmenting volunteer fundraisers at a charity sport event. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 22(1), 38-54.

یادداشت‌ها

- ¹ *Fechner & et al*
² *Sargeant*
³ *International Olympic Committee*
⁴ *Fechner & et al*
⁵ *Filo et al*
⁶ *Kirkesaether*
⁷ *Grounded Theory*
⁸ *Ko & et al*
⁹ *Rowe*